

[Faint, illegible text from a document or manuscript, possibly related to the poem's history.]

На шлях я вийшла ранньою весною...

Надія

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна:

Надія вернутись ще раз на Україну,
Поглянуть іще раз на рідну країну,

Поглянуть іще раз на рідний Дніпро, –
Там жити чи вмерти, мені все одно;

Поглянуть іще раз на степ, могилки,
Востаннє згадати палкі гадки...

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна.

1880

*Леся Українка
(Фото 1888 р.)*

Мій шлях

На шлях я вийшла ранньою весною
І тихий спів несмілий заспівала,
А хто стрічався на шляху зо мною,
Того я щирим серденьком вітала:
«Самій не довго збитися з путі,
Та трудно з неї збитись у гурті»...

Чи тільки терни на шляху знайду,
Чи стріну, може, де і квіт барвистий?
Чи до мети я певної дійду,
Чи без пори скінчу свій шлях тернистий, –
Бажаю так скінчити я свій шлях,
Як починала: з співом на устах!

Кобзар Гнат Гончаренко (кобзар з Харківщини, від якого Леся Українка записувала разом з К. Квіткою думи та народні пісні) та О.І.Бородай (Фото 1900-х рр.)

Конвалія

Росла в гаю конвалія
Під дубом високим,
Захищалась від негоди
Під віттям широким.

Та недовго навтішалась
Конвалія біла, –
І їй рука чоловіча
Віку вкоротила.

Ой понесли конвалію
У високу залу,
Понесла її з собою
Панночка до балу.

Ой на балі веселя
Музиченька грас,
Конвалії та музика
Відне серце крас.

Тож панночка в веселому
Вальсі закрутилась,
А в конвалії голівка
Зів'яла, схилилась.

Промовила конвалія:
«Прощай, гаю милий!
І ти, дубе мій високий,
Друже мій єдиний!»

Та й замовкла. Байдужою
Панночка рукою
Тую квіточку зів'ялу
Кинула додолу.

Може, й тобі, моя панно,
Колись доведеться
Згадати тую конвалію,
Як щастя минеться.

Недовго й ти, моя панно,
Будеш утішатись
Та по балах у веселих
Таночках звиватись.

Може, колись оцей милий,
Що так любить дуже, –
Тебе, квіточку зів'ялу,
Залишить байдуже!..

Леся Українка (ліворуч)
з Маргаритою Кожаровою
(фото 1889 р.)

1891.
с. суг., дитяча збірка
1915. 1803.

не!

Заче да дозволить
Вам оновідати
Мов, мені дитинка
У садочку-фр-
на боку ("Вна-
Вомека-Раб")
а мій видирає
відпуст з абформе,
на моту прудити, фотос. суг., дитяча збірка
1915. 1803.

дозволить
оновідати
Мені дитинка
В садочку-фр-
на боку ("Вна-
Вомека-Раб")
а мій видирає
відпуст з абформе,
на моту прудити, фотос. суг., дитяча збірка
1915. 1803.

В дитячому колі

На зеленому горбочку,
У вишневому садочку,
Притулилася хатинка,
Мов маленька дитинка
Стиха вийшла виглядати,
Чи не вийде її мати.
І до білої хатинки,
Немов мати до дитинки,
Вийшло сонце, засвітило
І хатинку звеселило.

Дощик

...Дивлюся ранком –
вже заволочене серпанком
сіреньке небо,
далі став помалу й дощик накрапати.
І вогким холодком до хати
Зайшов притихлий вітерець.

***

...Вже й сон-трава перецвітати стала.
От-от зозулька маслечко сколотить,
В червоні черевички убереться
І людям одмірятиме літа.
Вже з вирію поприлітали гості.
Он жовтими пушинками вже плавають
На чистім плесі каченята дисі.
«Лісова пісня» (уривок)

Леся Українка
(Фото 1888 р.)

***

Спить озеро, спить ліс і очерет.
Верба рипіла все: „Засни, засни...“
І снилися мені все білі сні:
на сріблі сляли білі самоцвіти,
стелилися незнані трави, квіти,
блискучі, білі... Тихі, ніжні зорі
спадали з неба – білі, непрозорі -
і клалися в намети... Біло, чисто
попід наметами. Ясне намисто
з кришталю грає і ряхтить усюди...
Я спала. Дихали так вільно груди.
По білих снах рожеві гадки
легенькі гаптували мережки,
і мрії ткалися золото-блакитні
спокійні, тихі, не такі, як літні...
«Лісова пісня» (уривок)

***

Літо краснее минуло,
Сніг лежить на полі;
Діти з хати виглядають
В вікна ... шкода волі!
Діти нудяться в хатині.
Нудять, нарікають:
«І нащо зима та люта? –
Все вони питають. –

Он все поле сніг завіяв,
Хоч не йди із хати!
У замкнуті дивись вікна,
Ніде й погуляти!

Сніг з морозом поморозив
Всі на полі квіти...
Десь зима та не скінчиться!» –
Нарікають діти.

Ждіте, ждіте, любі діти!
Літо знов прилине,
Прийде мила годинонька,
Як зима та згине;

І заквітне наше поле,
І зазеленіє, –
Знов його весна прекрасна
Квіточками вкрие.

***

«Мамо, іде вже зима,
Снігом травцю вкривас,
В гаю пташок вже нема...
Мамо, чи кожна пташина
В вирій на зиму літає?» –
В неньки спитала дитина.

«Ні, не кожна, – одказує мати, –
Онде, бачиш, пташина сивенька
Скаче швидко отам біля хати, –
Ще зосталась пташина маленька».

«Чом же вона не втіка?
Нащо морозу чека?»

«Не боїться морозу вона,
Не покине країни рідної,
Не боїться зими нависної,
Жде, що знову прилине весна».

«Мамо, ті сиві пташки
Сміливі, певно, ще й дуже,
Чи то безпечні такі, –
Чуєш, цвірінькають так,
Мов їм про зиму байдуже!
Вач, – розспівалися як!»

«Не байдуже тій пташці, мій синку,
Мусить пташка малесенька дбати,
Де б водиці дістати краплинку,
Де під снігом поживу шукати.»

«Нащо ж співає? Чудна!
Краще б шукала зерна!»

«Спів пташині потіха одна, –
Хоч голодна, співає веселенько,
Розважає пташине серденько,
Жде, що знову прилине весна!»

Леся Українка
(фото 1886 р.)

Зміст

Жила колись на світі Леся.... . 4

*На шлях я вийшла ранньою
весною...* 12

В дитячому колі 16

Давня весна 22

Хотіла б я піснею стати 28

*Якби нам хата тепла
та люди добрі, казали б ми
казку, баяли байкудо самого
світу...* 36

Літературно-художнє видання

Упорядник *Дарія Іваницька*
Леся Українка – дітям
Для молодшого та середнього
шкільного віку

Видавець *Юрій Николишин*

Редактор *Олена Волосевич*

Художнє оформлення, оригінал-макет,
комп'ютерна верстка *Орести Модли*

ПП «Видавництво «Апріорі»
79000, м. Львів, вул. Г. Сковороди, 4
тел./факс: (032) 235 62 18
095 64 54 255
067 314 05 10

www.apriori.lviv.ua
e-mail: apriori.knyga@gmail.com